

APORTACIONS A LA FLORA EXÒTICA CATALANA, III

Rebut: novembre 1985

Teresa Casasayas i Fornell *

SUMMARY

Additions to the Catalan exotic flora, III

New records of 6 synanthropic species in Catalonia (N. E. Spain) are reported. Their geographical origin, ecology, distribution in Catalonia and the ways of their introduction are also given for some of the species.

Apium leptophyllum (Pers.) F. Mueller ex Benthham

J. M. Ninot va recollectar aquesta espècie d'origen sud-americà a Barcelona, l'estiu de 1984. Es tractava d'alguns peus d'uns 25 cm d'alçada, florits i fructificats, que creixien al sot d'un *Platanus hybrida* del centre de Barcelona. Posteriorment aquesta umbel·lífera ha estat retrobada a la gespa de diversos indrets de la ciutat, bé que, a causa segurament de les segues periòdiques, representada per individus de pocs centímetres d'alçada que en alguns casos presentaven ja flors i fruits.

A la península Ibèrica ha estat citada per VASCONCELLOS & FRANCO (1958) i per CARRETERO (1985). A la resta d'Europa es coneix de França (LONGEVIALLE, 1971), Itàlia (PIGNATTI, 1982) i Grècia (YANNITSAROS, 1982). Pel que sembla, sols és persistent a Portugal i en canvi és esporàdica als altres països.

El fet que aquesta planta es trobi molt sovint a la gespa dels jardins, la fa poc aparent; alhora, sembla indicar que molt probablement les seves llavors hagin arribat al país barrejades amb les de les gespes. D'altra banda, el país del qual provenen les granes de les gespes és difícil d'establir, atès el poc control que hi ha a Catalunya en tot allò que fa referència a la introducció de llavors.

Chenopodium multifidum L.

Quenopodiàcia sud-americana corrent al centre i sud de la península Ibèrica. Ha estat trobada als marges de carretera tant al Baix Penedès (Llorenç del Penedès CF77) com al Baix Camp (la Selva del Camp CF46) i a la Terra Alta (Bot BF84), vora l'antiga estació de tren.

Aquestes noves localitats serveixen per a completar la distribució d'aquesta espècie a Catalunya (CASASAYAS, 1982).

* Departament de Biologia Vegetal. Facultat de Biologia. Universitat de Barcelona. Av. Diagonal, 645. 08028 Barcelona.

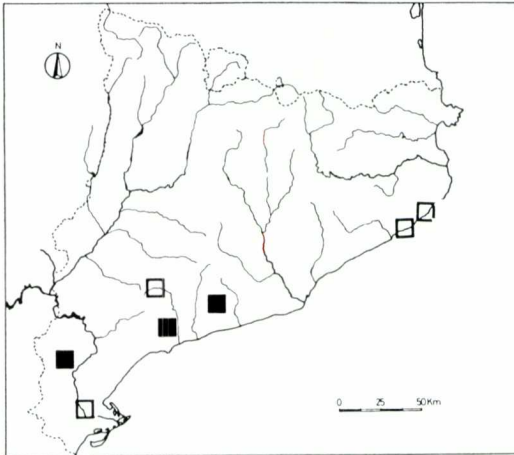

FIG. 1. Distribució de *Chenopodium multifidum* L. a Catalunya. Quadrats plens, localitats noves; quadrats buits, localitats ja conegudes.

Datura ferox L.

Espècie originària de l'Àsia oriental. A Catalunya es comporta com a efemeròfit. Ha estat trobada a la Conca de Barberà: Rocafort de Queralt CF59, a la cuneta de la carretera; al Baix Camp: les Borges del Camp CF35, a l'estació, i al Garraf: Cubelles CF86, vora el riu Foix.

Floreix a l'estiu i fructifica a la tardor.

Anteriorment, havia estat citada dels voltants de Sant Boi (COLMEIRO, 1846), de Barcelona (COSTA, 1877), del Pla de Vallbona (FREIXAS, 1903), de la Móra (BATTALLA & MASCLANS, 1950) —amb plec d'herbari BC 104825—, i de Sarrià de Ter (BOLÒS & VIGO, 1979). A l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona hi ha també un plec recollit per GROS a Barcelona, BC 43272 (sub *Datura stramonium* var. *tatula*).

Datura innoxia Miller

Espècie neotropical en vies d'expansió. A les localitats ja citades (CASASAYAS, 1984) s'ha d'afegir: Mataró (Maresme) DF59, molt abundant vora la platja. Tot i que no s'ha trobat cap plec d'herbari com a testimoni, hom pensa que els exemplars determinats sota el nom de *Datura metel* L. per MONTSERAT (1957) en el seu estudi

de la serralada litoral, corresponen a *D. innoxia*, ja que durant molt de temps hi ha hagut confusió nomenclatural entre aquestes dues espècies.

També ha estat trobada a Manresa (Bages) DG02, al marge d'un camí i, a l'Horta de Sant Joan (Terra Alta), dins el poble, BF73.

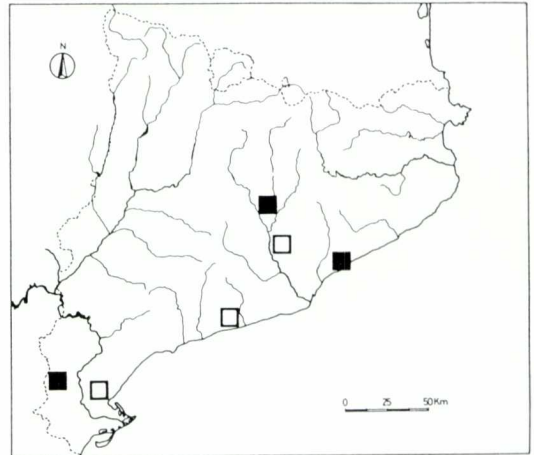

FIG. 2. Distribució de *Datura innoxia* Miller a Catalunya. Quadrats plens, localitats noves; quadrats buits, localitats ja conegudes.

Eleusine indica (L.) Gaertner

Espècie originària de les regions tropicals i subtropicals, que es troba en vies d'expansió. A les citacions anteriors (BOLÒS & VIGO, 1979; CASASAYAS & MASALLES, 1981) es poden afegir les següents: Maresme: Sant Andreu de Llavaneres DG50; el Masnou DF49, al sot d'un *Acer negundo* vora la riera Gran, cap a Alella; entre Premià de Mar i Premià de Dalt DF49, erms i marges de la carretera. Alt Empordà: Castelló d'Empúries EG07, vora la Muguetta; Vilajuïga EG08, vora la carretera; Figueres DG97, a l'estació. Gironès: Girona DG84, a la Devesa. Baix Camp: Cambrils CF34. Garrotxa: Besalú DG77, marge de camí dins el poble. Ribera d'Ebre: Benisanet CF04, marge de la carretera dins el poble.

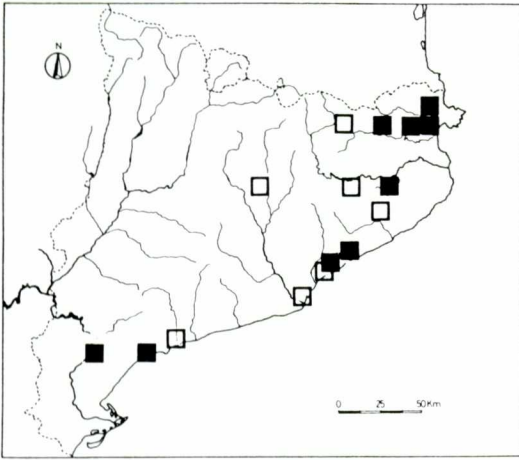

FIG. 3. Distribució d'*Eleusine indica* (L.) Gaertner a Catalunya. Quadrats plens, localitats noves; quadrats buits, localitats ja conegudes.

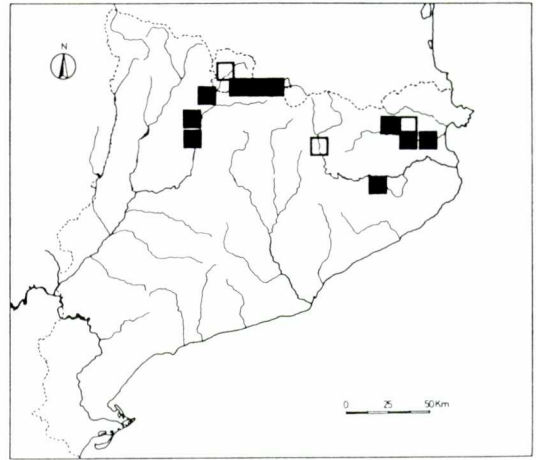

FIG. 4. Distribució de *Lepidium virginicum* L. a Catalunya. Quadrats plens, localitats noves; quadrats buits, localitats ja conegudes.

Lepidium virginicum L.

A les localitats esmentades anteriorment (CASASAYAS, 1984) cal afegir: Alt Empordà: Sant Miquel de Fluvià DG96; Baixa Cerdanya: Alp DG09, Bellver de Cerdanya i Martinet CG99, Puigcerdà DG19. Alt Urgell: la Seu d'Urgell CG79, Adrall CG68, sobre Organyà CG67. Gironès: Bescanó DG74, Banyoles DG86. Garrotxa: Besalú DG77.

En la majoria de casos viu en ambients ruderals: erms, vores de camins, de carreteres, etc., però sempre en sòls més aviat llimosos, secs i força compactats. No obstant això, a Sant Miquel de Fluvià, Organyà i Besalú es troba als arenys del riu, en un sòl fluix i permeable.

Panicum capillare L.

Gramínia nord-americana, introduïda probablement a la península Ibèrica a finals del segle passat. Ha estat trobada a la Garrotxa: els Hostalets d'En Bas DG56, al regall de la carretera cap a Olot. Al Segrià: Aitona BF89, a les sorres del riu Segre, i a Lleida CG01, a l'estació. També creixia a la Noguera: Balaguer CG12 —on ja l'havia trobada Font i Quer l'any 1943, BC 103047— als arenys del Segre; Camarasa CG23, vora l'embassament, i a Artesa de Segre CG34, també vora el riu Segre.

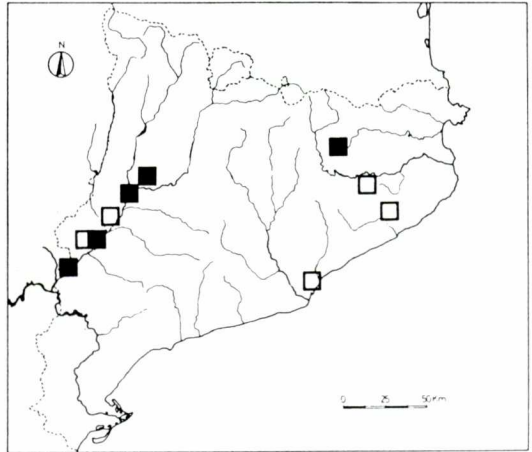

FIG. 5. Distribució de *Panicum capillare* L. a Catalunya. Quadrats plens, localitats noves; quadrats buits, localitats ja conegudes.

Panicum dichotomiflorum, gramínia també americana, era el principal acompanyant de *P. capillare* en aquestes tres darreres localitats.

Aquestes noves citacions ajuden a completar la distribució de l'espècie a Catalunya (CASASAYAS & MASALLES, 1981).

BIBLIOGRAFIA

- BATALLA, E. & MASCLANS, F. 1950. Catálogo de las plantas observadas en la cuenca del Gaià (Tarragona). *Collect. Bot.*, 2 (3): 343-429.
- BOLÒS, O. DE & VIGO, J. 1979. Observacions sobre la Flora dels Països Catalans. *Collect. Bot.*, 11: 25-89.
- CARRETERO, J. L. 1985. Aportaciones a la flora exótica valenciana. *Collect. Bot.*, 16 (1): 133-160.
- CASASAYAS, T. 1982. Aportacions a la flora exòtica catalana, I. *Fol. Bot. Misc.*, 3: 73-80.
- CASASAYAS, T. 1984. Aportacions a la flora exòtica catalana, II. *Fol. Bot. Misc.*, 4: 101-106.
- CASASAYAS, T. & MASALLES, R. M. 1981. Notes sobre flora ahlòctona. *Bull. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 46 (Sec. Bot., 4): 111-115.
- COLMEIRO, M. 1846. *Catálogo metódico de las plantas observadas en Cataluña (particularmente en las inmediaciones de Barcelona)*. Madrid.
- COSTA, A. C. 1877. *Introducción a la flora de Cataluña y catálogo razonado de las plantas observadas en esta región*. 2.ª ed. Barcelona.
- FREIXAS, F. 1903. *Flora de Sitjes*. Barcelona.
- LONGEVIALLE, M. 1971. Sur la présence à Paris de deux Umbellifères étrangères à la flore française: *Hydrocotyle sibthorpioides* Lam. et *Apium ammi* Urb., adventices envahissantes au Jardin des Plantes. *Bull. Soc. Bot. Fr.*, 118: 835-836.
- MONTSERRAT, P. 1957. Flora de la cordillera litoral catalana (porción comprendida entre los ríos Besòs y Tordera). *Collect. Bot.*, 5 (2): 297-351.
- PIGNATTI, S. 1982. *Flora d'Italia*. Edagricole. Bologna.
- TUTIN, T. G. 1968. *Apium* L. in: TUTIN *et al.* *Flora Europaea*, 2: 352. Cambridge.
- VASCONCELLOS, J. DE C. & FRANCO, J. DE A. 1958. Novas plantas para a flora portuguesa. *Bol. Soc. Brot.*, 2.ª Serie, 32: 237-251.
- YANNITSAROS, A. 1982. *Apium leptophyllum* (Pers.) F. Mueller ex Bentham new adventive plant for Greece. *Bot. Chron.*, 2 (2): 167-173.